

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/5891
6.K.165

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610-2162
Konu : Soru Önergesi

15 Mayıs 2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) 11.04.2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.02-7/5891-98010 sayılı yazı,
b) 16.04.2012 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/610-2-1153/1746 sayılı yazı.

İlgi (a)'da kayıtlı yazı ile Başbakanlığa gönderilen ve İlgi (b)'de kayıtlı yazı ile Başbakanlıktan Bakanlığımıza gönderilen yazı ekinde yer alan Yozgat Milletvekili Sadir DURMAZ'a ait 7/5891 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

1 - Görüş 7/5891 (3 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi

**:Sadir DURMAZ
Yozgat Milletvekili**

Esas No

:7/5891

Ülkemiz nüfusunun büyük bir bölümü geçimini tarımdan sağlamaktadır. Avrupa Birliğine girme çabaları sürerken ülkemiz ekonomisindeki yeri oldukça fazla olan tarım ürünlerinde yaşanacak olan sorunların çay sektöründe de yaşanacağı aşikardır. Diğer tarım sektörleri ile beraber, çay sektörünün ve üreticisinin yaşaması tahmin edilen sorunlara da önceden çözümler aranmalıdır.

Türkiye dışındaki ülkeler 10-11 ay gibi uzun dönem çay üretimi yapması nedeniyle girdi maliyetlerini düşük tutabilmektedir. Ülkemizde ise 5-6 ay gibi kısa süre üretim yapıldığından girdi maliyetlerinin yüksek olması sonucu yabancı çaylarla rekabet etmek imkansız hale gelmektedir. %145 oranında uygulanan gümrük vergisi ile ülkemiz çayı korunmaya çalışılmaktadır. AB Ortak Tarım Politikasının devreye girmesi ile gerekli önlemler alınmadığı takdirde, Türk Tarımı ve Çay Tarımı varlığını sürdüremez hale gelebilecektir. Ülkemizde çay tarımının yaşatılabilmesi ve devam ettirilebilmesi için, yaş çay üreticisinin desteklenmesi bir zorunluluk olarak karşımızdadır.

Bilim ve Teknolojinin hızla geliştiği, malların ve hizmetlerin dolaşım hızının arttığı günümüzde Türk Çiftçisi ve Çay Üreticisinin de gelişmeleri yakından takip edebilmeleri için gerekli ortam sağlanmalıdır. Çay tarımı ve üreticisinin mağdur olmayacağı üreticinin çayın üretimine, pazarlanmasına ortak olduğu bir sistem oluşturularak çözüm aranmalıdır. AB’de tek çay üreticisi Türkiye olduğuna göre, çayla ilgili tarımsal kriterlerin belirlenmesinde Türk çayının ön plana çıkartılması için çalışmalar yapılmalıdır.

SORU 1) Kaliteli çay üretimi için; (kaliteli yaş çay ürünü, kaliteli depolama, ürün zarar görmeyecek şekilde nakliye, kaliteli imalat, kaliteli paketlenme ve pazarlama, toplanan yaş çayın korunması, alım yerlerinden sevk konularında kalite standardı) ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

SORU 2) Çay üreticilerinin eğitimi için bir çalışma yapılmakta mıdır? Üreticinin erken bahçeye girmesini sağlayarak, sürgün döneminin daha uzun sürelerle yayılması ile ilgili bir çalışma yapılmakta mıdır?

SORU 3) Çay üretimi ile ilgili toprak analiz laboratuvarı var mıdır? Eğer yoksa kurmayı düşünüyor musunuz?

SORU 4) Uzun vadeli çay tarımı politikalarını ne zaman hayata geçirmeyi planlıyorsunuz?

SORU 5) Ekonomik ömrünü tamamlayan çay bahçelerinin yenilenmesi ile ilgili bir projeniz var mıdır? Organik çay üretimi ile ilgili ne gibi tedbirler almaktasınız?

SORU 6) Çay ürün borsası kurulması ile ilgili bir çalışmanız bulunmakta mıdır?

SORU 7) Kaçak çayların ülkemize sokulmaması için hangi tedbirler alınmaktadır?

SORU 8) Gümrüklerde yakalanan kaçak çayların ihale yolu ile satışının yasaklanarak, imha edilmesi, kaçak çayın tüketildiği bölgelerde yerli çay tüketiminin teşvik edilmesi gerekmektedir. Konu ile ilgili ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

SORU 9) Çay üreticileri, çaylarını mecbur kalarak verdikleri Özel Sektör Çay İşletmelerinden paralarını zamanında alamamaktadırlar. Yine özel sektör çay işletmeleri ürün karşılığı yaş çay alarak üreticilerimizi mağdur etmektedir. Firmaların geçmiş yıllara ait borçlarını üreticilere ödeyerek, peşin alım yapmalarını sağlamak için, hangi tedbirler alınmaktadır?

SORU 10) Çay bitkisi için kullanılan özel çay gübresinin, fiyatlarındaki artış sonucu, üretici son yıllarda daha ucuz olan gübrelere yönelmiştir. Bu gübrelerin uzun vadede toprak yapısına zarar vereceği bilinmektedir. Çay üreticilerine gübrede destekleme yapmayı veya gübrede KDV oranını %1’e çekmeyi planlıyor musunuz?

SORU 11) Üretici, işletme, pazarlama ve tüketici haklarının düzenlenmesi ve Türk çayının

milli ürün kapsamına alınması ile ilgili bir çalışmanız bulunmakta mıdır?

CEVAP 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11) Bakanlığımızca stratejik öneme sahip 17 ürüne prim desteği verilmektedir. Bu kapsamda çay 2004 yılından itibaren prim desteği kapsamına alınmıştır. Ayrıca, çay ürününe budama desteği verilmektedir. 2011 yılında Bakanlığımızca, 183 Bin çay üreticimize yaklaşık 215 Milyon TL yaş çay primi ve budama desteği verilmiştir. Bu desteklerin yanı sıra çay üreticilerine mazot, kimyevi gübre ve toprak analizi destekleri de verilmektedir.

Bakanlığımızca, kaliteli çay üretimi ile ilgili; “Kalite Güvencesi Sistemi” kapsamında kaliteyi artırıcı, maliyeti düşürücü önlemler alınmaktadır.

Çay üreticilerimizin eğitimi ile ilgili olarak; her yıl yaş çay kampanyası bitiminden sonra bir sonraki yılın yaş çay kampanyası başlayıncaya kadar geçen sürede il ve ilçe müdürlüklerimizce; budama, gübreleme ve hasat ile ilgili eğitim toplantıları düzenlenmektedir. Yaş çay alım kampanyası öncesi tüm yaş çay bölgeleri kontrol edilmek suretiyle ürün gelişimine bağlı olarak üreticilerin erken hasat yapmaları konusunda gerekli uyarılar yapılmaktadır.

Çay üretimi ile ilgili toprak analiz laboratuvarı bulunmakta olup, gerekli toprak analizleri yapılmaktadır.

Bakanlığımızca, Rize İlinde 3-4 Ekim 2011 tarihinde ilgili tüm paydaşlarla birlikte çay sektörünün içinde bulunduğu sorunlar ve çözüm önerilerinin görüşülmesiyle oluşturulan “Çay Sektörü Eylem Planı” doğrultusunda, yapılan işlemler üçer aylık dönemler itibarı ile takip edilmektedir.

Çay Sektörü Eylem Planı doğrultusunda organik çay tarım alanları ve üretici sayıları her yıl artırılarak tüm çay bahçelerinin organik tarıma dönüştürülmesi hedeflenmekte olup, organik tarıma geçişte üreticilerimiz desteklenmektedir.

“Ekonomik Ömrünü Tamamlamış Çaylık Alanlarının Rehabilitasyonu” çalışmaları kapsamında Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü (ÇAYKUR) tarafından yürütülmekte olan proje kapsamında 6 adet model çay bahçesi kurulmuş olup, bu bahçelerde kullanılacak 6 çeşit çay bitkisinin tescilli yapılmıştır. Bu çeşitleri çoğaltacak “Doku Kültürü Laboratuvarı”nın kurulması için çalışmalar devam etmektedir.

Bununla birlikte, Türk çayının marka oluşturulması ile ilgili çalışmalarımız devam etmektedir.

Kaçak çayın önlenmesi amacıyla, çayın ithalatına yalnızca Trabzon Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğü’ne bağlı Rize Gümrük Müdürlüğü tarafından izin verilmekte, gıda güvenliği kontrolleri ise Rize İl Müdürlüğümüzce yapılmaktadır. Bu kapsamda;

- Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde bulunan 17 İl’de haftada üç farklı işyerinin denetim ve kontrolleri yapılmaktadır. Risk esasına göre düzenlenmiş olan bu denetim programı kapsamına Rize ve İstanbul illeri de eklenmiş olup, her ay 10 farklı işyerine denetim yapılmaktadır.
- Ülkemizde üretilen veya ithal edilen çaylarda, gerekli analizlerin yapılması amacıyla izleme programları yürütülmektedir.

- Yine ülkemizdeki çay kalitesine yönelik ihbar ve şikayetlerin değerlendirilmesi amacıyla üretim yerlerinin ağırlıklı olduğu illerde; üretim yerlerinden numune alınarak mevzuata uygunluk tespitini yapmak üzere bir denetim programı başlatılmıştır. Kaçak çay konusunda Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı ile işbirliği içinde çalışmalar yürütülmektedir.

Konuyla ilgili olarak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'ndan alınan cevabi görüş aşağıda yer almaktadır.

5300 sayılı "Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu"nun 3'üncü maddesinin birinci fıkrasında, Kanun kapsamındaki tarım ürünleri, depolanmaya uygun nitelikteki hububat, bakliyat, pamuk, tütün, fındık, yağlı tohumlar, bitkisel yağlar, şeker gibi standardize edilebilen temel ve işlenmiş tarım ürünleri biçiminde tanımlanmıştır.

Anılan Kanuna istinaden çıkartılan ilgili yönetmeliklerle; hububat, baklagiller, yağlı tohumlar, fındık, pamuk, zeytin ve zeytinyağı lisanslı depoculuk sistemi kapsamına alınmıştır.

Öte yandan; lisanslı depo işletmelerinde depolanan ürünlerin alım satımının 5174 sayılı "Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu"nun 53 üncü maddesi uyarınca ürün ihtisas borsalarında yapılması öngörülmüştür.

Ürün ihtisas borsasının kurulup faaliyete başlaması hususu Ekonomi Koordinasyon Kurulunda görüşülmüş ve lisanslı depolarda depolanacak tüm ürünlerin işlem göreceği ve ulusal ile uluslararası düzeyde faaliyet gösterecek şekilde tek bir ürün ihtisas borsasının kurulması yönünde karar alınmış olup, anılan Borsanın kurulması yönünde çalışmalar sürdürülmektedir.

Söz konusu borsanın kurulması ve çay ürününün lisanslı depoculuk sistemi kapsamına alınması halinde, çayın lisanslı depolarda depolanması ve ürün ihtisas borsasında işlem görmesi mümkün olabilecektir.

Kaçakçılık konusunda ürünlere göre "Kaçakçılıkla Mücadele Eylem Planları" hazırlanmış ve ilgili diğer kurumların da aktif katılımları ile bu eylem planları son haline getirilerek, "Özellikli Bazı Kaçakçılık Türleriyle Mücadele Eylem Planı" adı altında ortak bir eylem planı haline dönüştürülmüştür.

Ayrıca, Bakanlık bünyesinde "çay kaçakçılığıyla mücadele" için görevlendirilen özel bir ekip kurulmuştur.

Konuyla ilgili olarak Maliye Bakanlığı'ndan alınan cevabi görüş aşağıda yer almaktadır.

Katma Değer Vergisi Kanununun 28'inci maddesinde, KDV oranının, vergiye tabi her bir işlem için %10 olduğu; Bakanlar Kurulu'nun bu oranı, dört katına kadar artırmaya, %1'e kadar indirmeye, bu oranlar dahilinde muhtelif mal ve hizmetler ile bazı malların perakende safhası için farklı vergi oranları tespit etmeye yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu yetkiye dayanılarak yayımlanan 2007/13033 sayılı Kararname eki (I) sayılı listede yer alan mal ve hizmetlere %1, (II) sayılı listede yer alan mal ve hizmetlere %8, bu listelerde yer almayan mal ve hizmetlere ise %18 oranında KDV uygulanmaktadır.

2007/13033 sayılı Kararname eki listelerde yer almayan gübre teslimlerine %18 oranında katma değer vergisi oranı uygulanmaktadır.